

[електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/>

9. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ (із змінами, внесеними згідно із Законами № 75/95-ВР від 28.02.95, № 998-ХІV (998-14) від 16.07.99, у редакції Закону № 2627-ІІІ (2627-14) від 11.07.2001, із змінами, внесеними згідно із Законами № 850-ІV (850-15) від 22.05.2003, № 1294-ІV (1294-15) від 20.11.2003, № 2939-ВІ (2939-17) від 13.01.2011) / [електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon1.rada.gov.ua/>
10. Ковтанюк Ю. Теоретичні засади електронного документознавства як спеціального наукового напрямку в документознавстві / Ю. Ковтанюк // Студії з архівної справи та документознавства. – 2011. – Т. 19. Кн. 1. – 78-89.
11. <http://vosikt.umo.edu.ua/www/userpage.php>
12. <http://www.dnulive.dp.ua/osvita>
13. Олійник В. В. Відкрита післядипломна педагогічна освіта і дистанційне навчання в запитаннях і відповідях: наук.-метод. посіб. / В. В. Олійник; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. – К.: «А.С.К.», 2013. – 312 с.
14. Самойленко О. М. Аналітичний огляд платформ для організації дистанційного навчання в університеті / О. М. Самойленко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: зб. наук. праць – Херсонського національного технічного університету. – Вип. 1(8). – Херсон, 2013. – С. 366-372.
15. Ляхоцька Л. Л. Підвищення кваліфікації керівних кадрів освіти: технології дистанційного навчання Наукова .Education and Pedagogical Sciences («Освіта та педагогічна наука») // «Освіта Донбасу». - №1 (162), 2014. – С. 5-1

УДК 004.942, 376-056

Володимир Пасічник, Тетяна Шестакевич
Національний університет «Львівська політехніка»

АНАЛІЗ КОРПУСУ ТЕКСТІВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

© В. Пасічник, Т. Шестакевич, 2016

Для дослідження особливостей особистісно-орієнтованого навчання запропоновано аналізувати особливості результатів такого навчання засобами контент-аналізу. Запропоновано алгоритм контент-аналізу

корпусу текстів інклюзивного навчання. Запропоновано модель вхідних даних процесу визначення набору методів контролю персоналізованого навчання

Ключові слова: особистісно-орієнтоване навчання, контент-аналіз

To study the characteristics of personality-oriented education the authors offered to analyze the features of the results of this study with means of the content analysis. The algorithm of content analysis of inclusive education texts was proposed. The model of the input data of personalized learning control methods was suggested.

Keywords: personality-oriented education, content analysis

Застосування форм навчання та оцінювання, які враховують персональні особливості учнів, покликані забезпечувати у повній мірі розвиток індивідуальних пізнавальних здібностей учнів та студентів, заохочувати до творчого використання на практиці здобутих ними знань, стимулювати до самостійного набуття знань [1-3]. Винятково високого значення особистісно-орієнтоване навчання – як інноваційна форма організації навчального процесу – набуває для осіб з особливими потребами. Розроблені та реалізовані методики індивідуалізації навчання та оцінювання заохочують учнів до освітньої активності, забезпечують умови для більш повної соціальної інклюзії.

Функцію усестороннього аналізу даних, що накопичуються в процесах інклюзивного навчання, покладено на фахівців освітньої галузі та медицини. Активне впровадження сучасних інформаційних технологій для поглибленого аналізу даних дає підстави для удосконалення процесів такого дослідження та сприяє підвищенню комфорту для усіх учасників процесів інклюзивного навчання – учнів (студентів, слухачів) з особливими потребами, їх батьків, фахівців психолого-медико-педагогічних комісій, вчителів (викладачів).

Корпус текстів інклюзивного навчання. Систематичне нагромадження результатів психофізіологічного діагностування особи з особливими потребами, а також її навчальних результатів у довільному форматі, дає змогу виділити та сформувані множину текстових та мовленнєвих повідомлень. Текстовим інформаційним продуктом інклюзивного навчання назвемо повідомлення довільного об'єму довільної тематики, писане чи друкване особою на будь-якому етапі інклюзивного навчання. Мовленнєвим інформаційним продуктом інклюзивного навчання назвемо відео- чи звукозапис спілкування особи, що навчається інклюзивно, довільного об'єму на довільну тематику, отримані на будь-якому етапі інклюзивного навчання.

Об'єднання множини текстових та мовленнєвих інформаційних продуктів утворюють корпус текстів інклюзивного навчання. Умовно корпус текстів інклюзивного навчання можемо поділити, залежно від формату зберігання, на дві групи – текст та відео- чи звукозапис (Рис. 1):

Рис. 1. Складові корпусу текстів інклюзивного навчання

Застосування кількісно-якісних методів дослідження таких текстів та мовленнєвих повідомлень даватиме змогу виявляти та досліджувати такі характеристики їх авторів (статичні та динамічні), як особливості психологічного стану, освітній поступ, специфіку наукованості, особливості проходження контрольних заходів тощо. У роботах [4-6] йдеться про дослідження процесів аналізу текстів з метою визначення психологічних характеристик їх авторів, задачам автоматизованого реферування та перекладу, діалоговим системам та системам класифікації текстів. У Техаському університеті м. Остін (США) у вільному доступі подано так званий «The Online Research Consortium» – комплекс онлайн-досліджень психологічного стану особистості. В ньому, серед іншого, на основі опрацювання текстових матеріалів засобами контент-аналізу та лінгвостатистичних методів, досліджуються параметри тексту з метою визначення психологічних особливостей авторів відповідних текстів (<http://www.utpsyc.org/TATintro/>).

Контент-аналіз корпусу текстів інклюзивного навчання. Одним із методів кількісно-якісного дослідження текстів є контент-аналіз, який полягає у виявленні та дослідженні характеристик текстів та мовленнєвих повідомлень [7]. Алгоритм застосування методу контент-аналізу [7-9] для дослідження корпусу текстів інклюзивного навчання особи передбачає такі кроки:

1. *Формування вибірки з корпусів текстів інклюзивного навчання.*
2. *Виділення системи опорних слів.*
3. *Пошук одиниць аналізу у сформованій вибірці.*
4. *Опрацювання даних.*
5. *Інтерпретування та врахування отриманих результатів для адаптування індивідуального навчального плану.*

Використання методу контент-аналізу для дослідження особливостей інклюзивного навчання уможливує проведення аналізу міжособистісних і міжгрупових відмінностей, специфіки реалізації навчального процесу, динаміки навчального поступу, особливостей характеру, схильностей особи, особливостей наукованості тощо.

Контент аналіз є додатковим дієвим інструментом супроводу особистісно-орієнтованого навчання, зокрема, для ґрунтовного формування освітньої траєкторії особи, що навчається за індивідуальним навчальним планом (ІНП). Траєкторія інклюзивного навчання задається консолідованими результатами навчання, корекційно-розвивального впливу на особу в ході інклюзивного навчання, а також висновками з усебічного дослідження таких результатів. Така траєкторія, будучи інформаційним слідом результатів інклюзивного навчання, відображає освітні, соціальні, суспільні та творчі досягнення особи. Застосування традиційних та інноваційних підходів до аналізу множини результатів навчання дає змогу виділяти неочевидні персональні особливості такого процесу. Адаптування та застосування таких методів до оцінювання навчального поступу осіб з особливими потребами дасть змогу більш повно відображати у навчальній траєкторії особи не лише її базові грамотності [10], але й соціальні компетентності та риси характеру. Використання контент-аналізу при дослідженні результатів навчання особи забезпечує, зокрема, підвищення адаптивності процесів навчання та контролю набутих знань.

Дослідження можливостей та ефективності застосування класичних та інноваційних методів оцінювання освітнього поступу особи, що навчається за індивідуальним планом, дасть змогу планувати контрольні заходи згідно персональних особливостей учня, студента, слухача. Вхідні дані процесу визначення набору методів контролю персоналізованого навчання подамо у наступному вигляді:

$$\langle R, W, Q, O, A \rangle,$$

де $R = \{R_i\}$ – множина психологічних особливостей учня, які встановлені в ході різностороннього аналізу результатів психофізіологічного дослідження (багатопараметричний аналіз даних, контент-аналіз, інтелектуальний аналіз);

$W = \{W_{rj}\}$ – множина встановлених характеристики науковості особи, виявлених в ході аналізу результатів навчання особи (багатопараметричний аналіз даних, контент-аналіз, інтелектуальний аналіз); Q – множина доступних методів контролю знань з підібраними персональними ваговими коефіцієнтами; O – встановлена множина критеріїв оптимізації; Al – множина алгоритмів та методів дослідження особливостей проходження етапів контролю знань.

Вихідними даними такого процесу є сформована множина методів оцінювання знань особи, які найбільш повно відповідають психофізіологічним особливостям учня. Розроблені у роботі [11] алгоритми можуть бути застосовані для формування набору методів контролю персоніфікованого навчання. Формування цілісної математичної моделі, формальне подання вхідних та вихідних параметрів, комплексне врахування системи показників досліджуваного процесу, дослідження впливів імовірнісних параметрів моделі на множину розв'язків за Парето, а також розроблення відповідної програмної системи контент-аналізу корпусу текстів інклюзивного навчання складають основу наших подальших досліджень.

Висновки. Поширення методик аналізу текстів на текстові та мовленнєві інформаційні продукти особи з особливими потребами покликане враховувати та оцінювати більш повно не лише психологічні особливості особи, але й особливості характеристик її навчання. Врахування визначених особливостей дасть змогу більш персоналізовано розробляти індивідуальні навчальні плани, варіювати методики подання матеріалу, способи та методи навчання, повніше та якісніше оцінювати результати навчання та більш ефективно формувати індивідуальну освітню траєкторію учня, студента, слухача.

Література

1. Козлов С. В. Педагогическое проектирование индивидуального тестирования в личностно ориентированной обучающей системе : Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01, 13.00.02 Смоленск, 2006 195 с.
2. Пісоцька М.Е. Особливості індивідуалізації навчання в різних його видах / М. Е. Пісоцька // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. - Вип. 46, 2016. - С. 118-125. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2016_46_19.
3. Мартиненко С.М. Лекції із загальної педагогіки: Навч. посіб / С.М. Мартиненко, Л.Л. Хоружа // КМПУ імені БД Грінченка. – 2008. – 83 с.
4. Тарануха В.Ю. Інтелектуальна обробка текстів / В. Ю.Тарануха. – Київ: електронна публікація на сайті факультету, 2014. – 80 с.

5. Системи електронної контент-комерції : монографія / А. Ю. Берко, В. А. Висоцька, В. В.Пасічник. — Л. : Львівська політехніка, 2009. — 612 с.
6. Волкова Л.О. Дослідження групових норм у неформальних молодіжних об'єднаннях за допомогою методу аналізу текстових документів [Електронний ресурс]. / Волкова Л.О. // матер. Інтернет-конф., 18-27 грудня 2012 р. / SWorld. — 2012. — Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/konfer29/613.pdf>.
7. Математична лінгвістика : навч. посіб. Кн. 1. Квантитативна лінгвістика / В. В.Пасічник [та ін.]. — Л. : Новий Світ-2000, 2012. — 359 с.
8. Галян І.М. Психодіагностика / І.М. Галян. — К.: Академвидав, 2009. — 464с.
9. Метод контент-анализа в психологических исследованиях : уч.-метод. пособие для студентов высш. учеб. заведений, обучающихся по специальности «Психология» / А.Ю. Бергфельд, О.И. Кильченко, Е.В. Шевкова, Н.А. Шиленкова, Л.В. Ширинкина; под ред. О.И. Кильченко. — Пермь: Перм. гос. ун-т, 2007. — 104 с.
10. Волковинська В. Всесвітній економічний форум у Давосі: українські перемоги та «домашні завдання» / Волковинська В. — 2016. — Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1908:vsesvitnij-ekonomichnij-forum-v-davosi&catid=8&Itemid=350.
11. Bondariev A. The Software Complex Development for Modeling and Optimizing of Processes of Radio-engineering Equipment Quality Providing at the Stage of Manufacture / A. Bondariev, M. Kiselychnyk, O. Nadobko, L. Nedostup, L. Chyrun, T. Shestakevych // Сучасні проблеми радіоелектроніки, телекомунікацій, комп'ютерної інженерії : матеріали XI Міжнар. конф. TCSET'2012, 21-24 лют. 2012, Львів-Славське, Україна / Нац. ун-т «Львів. політехніка». — Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2012. — С. 159.